

9. Anne Kathrine Nielsen

Anne Kathrine Nielsen, blev født den 5. april 1841 i Øster Skerninge, som et Slegfred-barn¹⁾. Hun blev døbt den 25. april i kirken af pastor Jens Christian Jensen. I kirkebogen står der: Moderen **Kirsten Hansdatter**, der for tiden opholdende sig hos **Rasmus Thorsengs Enke** i Ballen. Udlagt barnefader var **Ungkarl Niels Rasmussen** i Staagerup. Dvs. igen har Niels været hjemme at besøge sin mor og samtidig været lidt for kærlig ved moderens tjenestepige. Rasmus Thorsengs enke boede formentlig på adressen, der i dag hedder Strandvej 107, Ballen, Øster Skerninge.

Historie om Anne Kathrine begynder et års tid efter Christian VIII er kommet på tronen. Hans far Frederik VI var død. Frederik VI blev bisat den 7. januar 1840. Christian VIII blev den sidste enevældige konge. Christian VIII pådrog sig en infektion efter en åreladning og døde den 20. januar 1848. Det banede vejen for, at den mere fremsynede Frederik VII kunne komme på tronen i Danmark. Han blev den konge, der kom til at underskrive Danmarks første grundlov i 1849, dermed sluttede enevælden. Alt dette vidste Anne Kathrine selvfølgelig ikke noget om. Måske får hun lidt at vide om det, da hun kommer i skole.

Da Anne Kathrine bliver født har hun allerede en store-søster, som hedder **Johanne Kirstine**. Johanne Kirstines far er Niels Rasmussen. Anne Kathrines mor Kirsten er hushjælp hos Niels's mor, som er enke. Da Johanne Kirstine bliver født tjener Niels på en gård ved Ollerup.

Bryllup

Anne Kathrines far **Niels** bliver gift med hendes moder **Kirsten** den 17. december 1841. Anne Kathrine og hendes storesøster **Johanne Kirstine**, som blev født den 14. april 1837, får således pludselig deres biologiske far ind i deres liv.

Da Niels af og til har været hjemme at besøge sin mor i Ballen, har han således også haft kontakt til sine børn.

Anne Kathrines halvsøster

Hvad ingen i Ballen ved på dette tidspunkt er, at Niels også har været på charmetur, mens han tjente i Stågerup, og at Anne Kathrine derfor har fået en halvsøster i Hundtofte kort efter

Kirsten og Niels er blevet gift. Den lille pige i Hundtofte får navnet **Anne Johanne**.

Da Anne Kathrine bliver bevidst om, hvad der foregår omkring hende, opdager hun således, at hun har storesøsteren Johanne Kirstine.

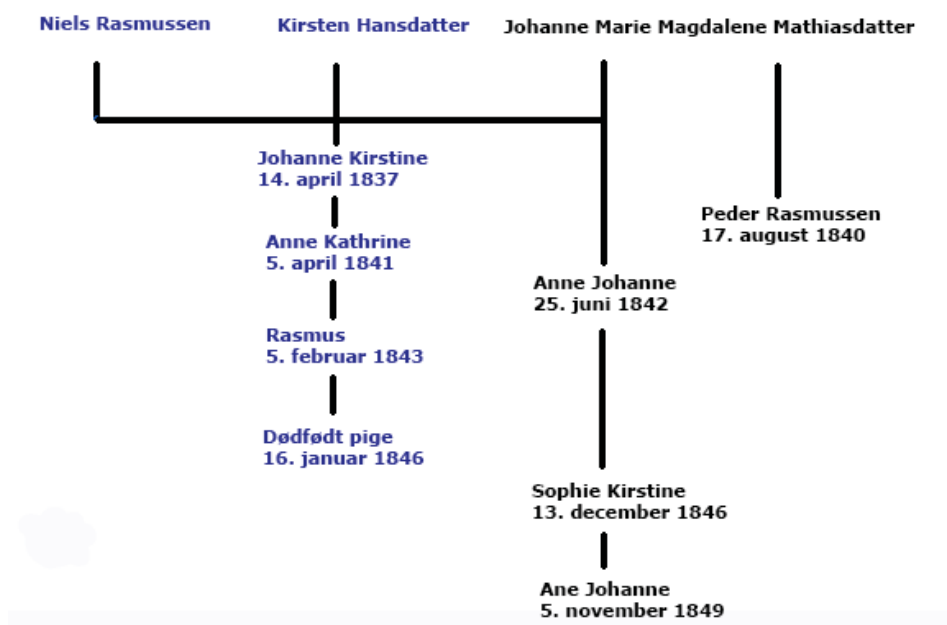
I 5. februar 1843 får Anne Kathrine en lillebror, han får navnet **Rasmus**.

Danmark i krig

Hvad man selvfølgelig ikke ved på dette tidspunkt er, at Danmark kommer i krig med Tyskland, da **Rasmus** er 5 år. Men han er heldigvis ikke gammel nok til at blive udskrevet til militæret. Hvor meget en familie på Fyn hører til 3-årskrigen, 1848 -50, er det svært at sige noget om. Men familien har helt sikkert kendt andre familier, hvor en søn blev udskrevet til at deltage i krigen.

Der står selvfølgelig meget om krigen i aviserne, men det er ikke sikkert, der har været penge til at købe aviser for i den lille familie.

Rasmus bliver optaget i lægdsrullen i 1843, da han bliver født. Men der sker meget med lovgivningen i de år,

Figur 1. Et diagram med Anne Kathrines familie. Anne Kathrines mor dør i barselsengen med barn nummer fire. Herefter hendes far bliver gift igen.

1) Slegfredbarn = er et barn født uden for ægteskabet, men her er der ikke tale om en "horeunge", idet moderen er ugift.

blandt andet får Danmark sin første grundlov i 1849. I henhold til den nye grundlov, skal Rasmus først optages i lægdsrullen, når han bliver 14, så i 1849 bliver han slettet af lægdsrullen.

Hvorefter han igen indskrives i lægdsrullen 1857.

Anne Kathrine mister sin mor

Anne Kathrines mor, **Kirsten** bliver gravid en fjerde gang, men denne gang går det galt, hun føder en dødfødt pige den 16. januar 1846, men ulykken stopper ikke ved det. Kirsten får en blodstyrting og dør i barselsengen.

Nu står Niels tilbage alene med 3 små børn, det er meget for Niels, han kommer i tanke om den dejlige pige, han kendte i Stågerup, da han tjente der. Han får kontakt til hende og beder hende bliver mor for hans tre børn, derved kommer hendes datter **Anne Johanne** hjem til sin rigtige far. Desuden får Niels også en ekstra søn, som **Johanne Marie Magdalene** har fra et tidligere forhold, altså fra før hun mødte Niels. Drengen hedder **Peder Rasmussen**. (Jeg har ikke kunnet finde Peders fødsel?)

Da Anne Kathrine næsten lige er fyldt 5 år, får hun på denne måde endnu en storesøster og en storebror. Anne Johanne er egentlig kun hendes halvsøster, ville vi sige nu til dags. Mens hun slet ikke har gener til fælles med storebror Peder.

Anne Kathrine får en stedmoder

Måske kommer alle børnene til bryllup, for den 17. april 1846 bliver Niels gift med Johanne Marie Magdalene Matiesdatter. Det er 12 dage efter Anne Kathrines 5 års fødselsdag. Men det er slet ikke sikker, der bliver holdt en bryllupsfest på den tid, der jo er to "uægte" børn i familien, hvoraf det ene nu bliver "ægte", ved at hendes mor og far bliver gift.

Det er i det hele taget slet ikke sikkert, der har været penge til at holde bryllupsfest for.

Familien flytter

Men Johanne Marie og Niels kan ikke lide snakken, som går i sognet om, alle de børn, som ham Niels pludselig har. Niels har sparet lidt sammen og han finder et husmandssted i Hallingskov, som den gang lå lidt uden for Svendborg. Hele familien flytter derpå til Hallingskov.

Johanne Marie var blevet så glad for at se Niels igen, at kun 8 måneder efter brylluppet får Anne Kathrine endnu en lillesøster. Den 13. december 1846, bliver lillesøsteren døbt i Sct. Nicolaj kirke og får navnet **Sophie Kirstine**.

Fadderne

Husmand Jens Mathissens Hustru i Hundtofte,
Husmand Niels Nielsens Hustru paa Hallingskov,
Husmand Jens Mathiasen²⁾ fra Hundtofte,

Claus Larsen³⁾ fra Ballen og
Ungkarl Jesper Rasmussen bosat samme sted.

Endnu et dødsfald

Men de har ikke boet ret længe i Hallingskov før der indtræder en katastrofe i familien. Deres lille datter **Anne Johanne** dør 13. juni 1847, kun 12 dage før hendes 5 års fødselsdag. I kirkebogen står "Ubekjendt Aarsag". Hun bliver begravet den 18. juni. Hvor meget Anne Kathrine forstår, er ikke til at vide, hun er trods alt kun 6 år, da hun mister sin halvsøster. Anne Kathrine har da kun kendt søsteren i et halvt år.

I maj 1848 indberettes det til provstiet, som har opsyn med skolevæsnet på dette tidspunkt, hvem der går på skolerne og hvor godt de klarer sig i de forskellige fag. På dette tidspunkt er Johanne Kirstine 11 år og hun går nu på Svendborg Friskole. Hun skulle have været i skole i 124 dage på et skoleår, men hun har kun deltaget i undervisning i 84 dage og har således forsømt undervisningen i hele 40 dage. Trods det får hun faktisk temmelig gode karakterer.

Det næste, der sker i familien, er, at Anne Kathrine mister sin farmor, hendes farmor Gytte Kirstine Jespers-Datter (Kaldet Holm) dør den 2. oktober 1848 i en alder af 74 år. På det tidspunkt har farmoderen været enke i næsten 19 år. Anne Kathrine har ikke set meget til sin farmor de sidste 2 år, der er langt mellem Ballen og Hallingskov, på dette tidspunkt er der langt mellem Svendborg og Øster Skerninge, der var jo ingen biler eller cykler på dette tidspunkt.

I Hallingskov får Johanne Marie og Niels endnu et barn, som kommer til verden 5. november 1849, hun bliver døbt i Sct. Nicolaj kirke i Svendborg og får navnet **Ane Johanne**.

Anne Kathrines storesøster Johanne Kirstine bliver sat i pleje hos sin onkel **Claus Larsen** og faster **Johanne Margrethe Rasmusdatter** i Ballen pr. Øster Skerninge. Claus og Johanne Margrethe har to drenge selv, det er Rasmus Clausen, der er født 1843 og Lars Clausen, som er født i 1847. Ud over Johanne Kirstine bor der også er pige, der hedder Christiane Rasmussen hos Claus Larsens, hun er født i 1848. Johanne Margrethe er storesøster til Niels.

Johanne Kirstine bliver konfirmeret 1. søndag efter Påske 1851, dvs. den 27. april. Da bor hun stadig hos sin onkel Claus Larsen i Ballen. Hvilket hun også gør ved folketællingen i 1850. I 1850 er Johanne Kirstine kun 13 år.

2) Formentlig Johanne Maries broder.

3) Claus Larsen er gift med Niels's storesøster. Han er således Anne Kathrines onkel. Jesper R. er måske lillebror til Niels.

4) Her er en uoverensstemmelse med kirkebogen vedr. døbsdatoen, efter hun blev født.

I 1856 er Johanne Kirstine tjenestepige i Vejstrup sogn ved Svendborg. Det betyder, at Anne Kathrine med stor sandsynlighed ikke har set ret meget til sin storesøster fra Anne Kathrine var 7 – 8 år.

Men Johanne Kirstine er ikke den eneste, der forlader hjemmet i en ung alder. Lillebror Rasmus begynder at sejle til søs i en alder af 12 år. Måske sejler han med en fisker fra Svendborg eller Fåborg, men han kan også have sejlet med et af de mange rederier, som havde base i Sydfynske.

Konfirmationer

Ane Cathrine bliver konfirmeret i Sct. Nikolaj kirke i Svendborg, 1. Søndag efter Paaske (den 15. april 1855), som forældre står: Tjenestepige Kirsten Hansdatter og Tjenestekarl Niels Rasmussen. Født: 5. April 1841 og døbt 21. April 1841⁴⁾. Kundskab: God. Opførsel: Meget God. Vaccineret: 23. Juli 1841 af Finck. Kirkebogen er ikke opdateret med forældrenes status på dette tidspunkt, præsten gentager blot, hvad der stod ved Anne Kathrines fødsel. Kisten er jo død og Niels er nu Avlsbruger, med et mere moderne udtryk ville man kalde ham husmand.

Endnu en konfirmation

Denne gang er det Rasmus, der bliver konfirmeret i Sct Nikolaj kirke i Svendborg den 1. Søndag efter Paaske (den 19. April 1857), præsten skriver om ham i kirkebogen, kundskab: God, opførsel: Meget god.

I 1857 optages Rasmus også i lægdsrullen for Svendborg købstad. I lægdsrullen⁵⁾ står at han overføres til Sø-rullen, som halvbefaren R - K 343 – 2/62.

Om en halvbefaren på dette tidspunkt hedder det: En halvbefaren bør i vore tanker på det mindste vide, hvor mange streger et kompas har og kende stregerne, desuden kende alt løbende redskab, løbende redskaber er tovværket ombord på skibene, omendskønt han ikke forstår sig på hvorledes, det skal indskæres, dernæst have nogenlunde håndelag med at gå højbådsmanden⁶⁾ til hånde udi splidsen og knobben, så han derpå kan vide at gøre forskel, såvel som kunne indtage og beslå små sejl.

En sådan ”erfaring” kræver det på dette tidspunkt ca. 2 år til søs for at få.

I sørullen står der, at Rasmus får Søfartsbog 23. september 1862. Han er halvbefaren med befarenhedsnummer 518. Han får sin afsked fra søværnet 31. december 1881.

Dette betyder formentlig, hvis Rasmus har deltaget i krigen 1864, som sømand, har han overlevet, idet han får afsked i 1881.

FT 1860

I folketællingen finder jeg en Ane Cathrine, som er 19 år født i Egense⁷⁾. Hun er i huset som tjenestepige hos

Guldsmed Johannes Grønlund i Møllergade, hans kone hedder: Maren Elisabet Cathrine Amalie Grønlund, de har 6 logerende ud over Ane, det er: Emilie Meier, 11 år, Pensionaier, født i Svendborg, Guldsmedelærling Jeppe Nielsen, 19 år fra Brylle sogn, Odense amt, Guldsmedelærling Hans C. L. E. Christiansen, 17 år fra Odense, Mølleforpagter Jørgen Mortensen, 52 år fra Østeraabye, gift med Ane Elisabeth Andresen, 46 år fra Østeraabye, Skaarup sogn og Tjenestepige Karen Petersen, 23 år ugift og fra Ollerup.

Bryllup

Den 23. november 1866 er der bryllup i Vor Frue kirke i Svendborg. Brudgommen er Hans Nielsen, født, døbt og konfirmeret i Brudager, han er vaccineret mod kopper, 29 aar, bopælen er i Kjeldsmedstræde, Svendborg. Bruden er Ane Cathrine Nielsen, født i Ballen, konfirmeret i Sct. Nikolaj kirke, hun er vaccineret, 25 år, Kjeldsmedstræde.

Vidner og forlovere

Gårdmand Hans Pedersen, Kogtved Mark og Arbejdsmand Jens Rasmussen.

Tillysning begyndt Alle Helgensdag = 1. november

Hendes 1. barn

Ane Cathrine og Hans Nielsen får en søn den 15. marts 1867 i Svendborg. Sønnen bliver døbt i Vor Frue kirke den 19. april og får navnet **Niels Christian Nielsen**.

Faddere

Barnets moder

Pigen Trine Rasmussen af Kogtved

Smed Anthonsen af Weistrup

Tjenestekarl Niels Rasmussen af Svendborg

Tjenestekarl Anders Rasmussen af Svendborg

Anne Kathrine bliver alene

På et tidspunkt mellem 1867 og 1874 forlader Hans Nielsen familien, hvor han bliver af, ved jeg ikke. Men Anne Kathrine bliver aldrig senere gift med en anden mand. I folketællingen i 1911 angiver hun, at hun er en

5) 3. Udskrivningskreds, lægd nr. 90

6) En højbådsmand er en ”underofficer” på et skib, som har ansvaret for tovværk og inventar på dækket af skibet.

7) Egense er nabosogn Øster Skerninge, så indtil jeg finder en anden, er hun den sandsynligste kandidat. Min erfaring er at oplysningerne, som folketælleren fik ofte blev givet samlet af en i husstanden. Den gang kendte husbonden ikke altid de præcise data om sine ansatte.

8) I folketællingen 1901 opgiver hun at have 2 levende børn og 1 dødt. Derfor har jeg søgt efter Niels Christian og Martines død.

Der er ingen skilsmisse mellem en Hans Nielsen og Anne Kathrine Nielsen i protokollerne fra hverken Svendborg eller Odense amter – i perioden 1867 til 1878.

Figur 2. Jørgen Peter til hans konfirmation.

forladt hustru. Dette tolker jeg på den måde, at hun ikke har fået godkendt en skilsmisse⁸⁾.

Anne Kathrine i Brudager

Næste gang hun findes er i Brudager sogn, hvor hun får en datter.

Brudager Kirke 5. september 1874 bliver født pigen **Martine Hansine Hansen**, døbt i Kirken 25. oktober s. aa. forældrene er: **Konen Ane Cathrine Hansen** og udl. **Stenhugger Hans Henrik Hornemann** 33 år.

Faddere

Pigen Mine Axelsen, Pigen J. Rasmussen,
Gårdmand. Rasmus Nielsen,
Smed Rasmus Jørgensen,
Ungkarl Rasmus Rasmussen, alle af Brudager Sogn⁹⁾.

Derefter træffer jeg Anne Cathrine næste gang, da hun får en søn, som får navnet **Jørgen Peter**, han bliver døbt i Hesselager kirke, han er født den 13. januar 1879 i Hesselager. Jørgen Peters moder er: **Konen Anne Cathrine Nielsen** (35) af Hesselager; som Barnefader udlagdes **Hans Jensen**¹⁰⁾ af Hesselager.

Faddere

Pigen Kirsten Pedersen, Hesselager
Husmand Christen Jensen, Hesselager
Husmand Jakob Rasmussen, Hesselager
Murer Mads Andersen, Hesselager
Husmand Lyder Rasmussens Hustru, Hesselager.

En konfirmation

Den 30. september 1888 bliver **Martine Hansine Hansen** konfirmeret i Hesselager kirke. Som forældre står kun: Datter af Ugift Kvinde Ane Katrine Nielsen af

Hesselager. Født i Gudme sogn den 14. september 1874, døbt samme sted den 1. november s. A. Kundskaber: mg. Opførsel: mg.

Folketællinger

Når jeg søger i Folketællingen fra Hesselager, Gudme Herred, 1880 finder jeg Ane Kirstine Nielsen¹¹⁾ boede på en ejendom, hvor der bor 20 personer i alt. Jeg ved, det er den rigtige person, selv om der er fejl i navnet, idet hun bor sammen med hendes børn Martine Hansen, 5 år og Jens Peder Jensen¹²⁾, 1 år. Ane Kirstine er født i Øster Skerninge i henhold til Folketællingen, Martine er født i Gudme Sogn og Jens Peder er født i Hesselager Sogn. Sønnen Niels Christian ikke længere bor sammen med sin moder kan der være mange grunde til det. På nuværende tidspunkt vil Niels Christian være 13 år. Måske er han rejst sammen med faderen, måske er faderen rejst fordi hans søn døde efter fødslen.

I folketællingen 1890 finder jeg Martine Hansine Hansen på 15 år, født i Brudager, som tjener hos Anders Pedersen, Gaardbestyrer og hans kone Ane Larsen i Øksendrup. Martines navn er korrekt, idet jeg har fundet hendes fødsel i Brudager.

I Folketællingen fra 1890 for Hesselager Sogn står Anne Kathrine Nielsen, 50 år, Husbestyrerinde, Født i Øster Skerninge. Hun bor nu sammen med sin søn Jørgen Peter Jensen, og hun er husbestyrerinde for Kludesamler Hans Jensen. Hans Jensen er Jørgen Peters far.

Folketælling 1901 i Hesselager

Hans Jensen, født 1838 – 15/3 Ebbenæs, Præstø Amt, har taget bopæl i sognet 1880, er Husfader og Produkthandler.

På adressen matr. nr. 24^r bor også: Ane Kathrine Nielsen, født 1841 – 5/4 Øster Skjerningen, Svendborg amt, hun har taget bopæl i sognet 1880, hun er Husholderske. Hun er tidligere blevet gift i 1876, hun har i 1901 - 2 levende børn og 1 dødt eller dødfødt¹³⁾.

9) Almindeligt Jævnførelsesregister 499-100.

10) Hun er ikke født i Gudme, men i Brudager, her laver degnen fejl.

11) Ud over en fejl med hendes søns navn, skriver folketælleren også hendes mellemnavn forkert, idet han skriver Kirstine i stedet for Kathrine.

12) Han hedder ikke Jens Peder, men Jørgen Peter, folketælleren skrev altså forkert i tællingen.

13) Jeg kan ikke finde noget bryllup i 1876, men derimod et i 1866, se ovenfor. Har søgt Hesselager sogn efter Martines død fra konfirmation til 1902 uden held. Jeg tror, det er hendes søn Niels Christian, der er død. Desuden har jeg et billede. Hvor Jørgen Peter, som en ældre mand er fotograferet med et ægtepar, hvor Jørgen Peters ældste barnebarn siger, at det er søsteren Martine og Martines mand, der er på billedet.

Et dødsfald

1905 den 17. Juli anmelder Snedker Jørgen P. Jensen af Hesselager, at hans Fader Fragtmand Hans Jensen sammesteds er død den 15. juli, i en alder af 67 år.

Testamentet

Hans Jensen efterlader sig et testamente, hvori det blandt andet hedder:

Underskrevne Husmand Hans Jensen af Hesselager, der er ugift og ikke har ægte børn, bestemmer herved som min sidste Villie, at når jeg ved Døden afgang, skal alt mit Indbo, af hvad Navn nævnes kan tilfalde min Husholderske Anne Cathrine Nielsen, hvem jeg ligeledes tillægger en Årlig Livrente af 100 Kr., skriver Hundrede Kroner, der skal indbetales hende efter min Død, kvartalsvis hvert Års 1ste Januar, 1 April, 1 Juli og 1 Oktober, samt til for livstid uden Vederlag at beboe et Værelse i den nordre Side af mit Hus i Hesselager med Adgang til Husets Udenoms bekvemmeligheder, hvorhos Husets ejer, som var hendes søn Jørgen Peter, skal være pligtig til inden hvert Aar 1ste oktober, at levere hende ligeledes uden vederlag 1 læs Tørv (1000 Stykker.) samt 1 Favn storslavet Brænde, samt sætte det i Hus for hende. – Saavel den hende tillagte livrente, som de andre hende tillagte Rettigheder, skal sikres hende ved 1ste Prioritets panteret i min anmeldte Ejendom Matr. Nr. 24^r af Hesselager.

Se hele testamentet ved 8. Hans Jensen.

Folketælling 1911 i Hesselager

Matr. Nr. 24^r

Ane Kathrine Nielsen, 5/4-1840 født i Vester Skerninge, flyttet til Hesselager i 1879, kommer fra Gudbjerg, forladt hustru, Lever af Alderdomsunderstøttelse.

På ejendommen bor endvidere:

Snedkermester Jens Minus Jensen, født 11/6 1885 – Husfader

Alma Laurine Jensine Jensen, født 6/1 1885 – Husmoder

Alfred Christian Jensen, født 2/8 1909 – Barn

Verner Rasmus Jensen, født 7/9 1910 – Barn

Hans Henrik Hornemann, Stenhugger, Brudager, som er far til Martine dør 19. maj 1912.

Folketælling 1916 i Hesselager

Her bor Ane Katrine Nielsen alene på ejendommen, det oplyses at hun er født 5. april 1840, hun er Husmoder med egen formue, som tjener til hendes Alderdomsunderstøttelse.

Folketælling 1921 i Hesselager

Matr. Nr. 24^r

Figur 3. Min kusine Annelise mener at personerne på billedet er: Martines mand, Jørgen Peter, Martine og Ane Nielsine. Billedet skal efter sigende være taget i Løkken.

Ane Kathrine Nielsen, Kvinde, Født 5. april 1840, Enke, Øster Skerninge, Svendborg, tilflyttet 1879 fra Ørbæk, Svendborg, hun er tilknyttet Folkekirken, hendes erhverv er Husmoder og hun lever af Alderdomsunderstøttelse.

I samme ejendom bor:

Ane Marie Hansen, født den 5. juli 1845, hun er Ugift og født i Gudme, tilflyttet 1919 fra Oure, Svendborg amt. Hendes beskæftigelse er Husmoder, hun lever af Alderdomsunderstøttelse og Privat Hjælp.

Mads Jørgen Nielsen, født den 20. juni 1863, hans kone er død og har derfor betegnelsen Enke, han er født i Hesselager, tilflyttet 1919 fra Oure, Svendborg amt, hans erhverv er Husfader og Slagtermester.

Folketælling 1925 i Hesselager

2. - 4. november 1922 sælges huset matr. nr. 24^r til en V. Mortensen.

Ved folketællingen i 1925 kan jeg ikke finde matr. nr. 24^r. Der var ingen V. Mortensen eller Anne Kathrine Nielsen i folketællingen under Ny Hesselager. Jeg har været hele tællingen igennem uden at finde Anne Kathrine.

Slagtermester Mads Jørgen Nielsen bor på matr. nr. 24^{dd} i 1924, sammen med Niels Chresten Larsen fra Tødsø, Thisted.

Ejendommen i Hesselager skifter ejer

Anne Kathrine dør sandsynligvis omkring i oktober 1922, idet ejendomme sælges til Blikkenslager Viggo Mortensen mellem 2. og 4. november 1922. Men først den 23. august 1927 bliver beboelsesretten aflyst. Der er en mulighed for, at hun flytter på plejehjem, fra 1922 til 1927, eller at man blot glemmer, at aflyse beboelsesretten, da hun dør.

Det uløste mysterium

Jeg har ikke været i stand til at finde Anne Kathrines død i nogen Dødsanmeldelsesprotokol på hele Fyn. I perioden 1920 – 1928.